

Ten geleide

Nadat het vorige nummer van *DNK* een vooral protestantse inslag had, wordt er ditmaal ook weer ruim aandacht besteed aan rooms-katholieke onderwerpen. Allereerst is daar de bijdrage van Erik Sengers over de Haarlemse bisschop Mgr. Aengenent, die een kerkelijke carrière wist te verbinden met een wetenschappelijke loopbaan als socioloog. Aengenent wilde niet terug naar middeleeuwse toestanden maar wel naar middeleeuwse beginselen. Zijn leven laat zien dat opwaartse sociale mobiliteit in Nederland niet beperkt bleef tot de calvinistische ‘kleine luyden’.

Marieke Smulders schetst een levendig beeld van de veranderende sfeer op een klein- en grootseminarie in de tweede helft van de twintigste eeuw. Het problematische van de idealen van die jaren wordt in haar bijdrage invoelend beschreven. Hoe kon men tegelijkertijd openstaan voor een moderniserende maatschappij en daarbij vasthouden aan codes als wereldmijding en celibaat?

Een protestantse bijdrage is die van Cees Houtman over evangelist en ‘kerkplanter’ Kors Holleman. Het artikel behandelt de beginfase van de Vrije Evangelische Gemeente te Leeuwarden. Danig tegengewerkt door hervormde ‘catechiseermeesters’ wist hij zich in de Friese hoofdstad niettemin te handhaven.

Jurn de Vries is een aantal jaren geleden gepromoveerd op het werk van A.A. van Ruler. In zijn bijdrage staat hij stil bij de politieke ideeën en activiteiten van de Utrechtse theoloog. Kort na de Tweede Wereldoorlog zoekt hij als ideoloog van de Protestantse Unie een andere weg dan hervormde theologen als Miskotte, die de Doorbraak omarmden en lid werden van de Partij van de Arbeid. De Protestantse Unie handhaafde de ‘theocratie’. Een groot succes werd het niet.

Kerkrechtsspecialist Klaas-Willem de Jong behandelt een fenomeen uit het hervormde gemeentelven in de negentiende eeuw: de toezegging van beroep. Ging het om een ingeslopen usance of om een wettig vastgelegde procedure?

Op 6 oktober 2016 nam ons redactielid Lodewijk Winkeler aan de Radboud Universiteit afscheid als hoofd van het Katholiek Documentatie Centrum. Hij was daar sinds 1979 werkzaam, eerst als promovendus, vervolgens als wetenschappelijk medewerker, en sinds 2005 als hoofd. Tijdens het hem aangeboden afscheidssymposium sprak directeur van het Historisch Documentatiecentrum aan de Vrije Universiteit George Harinck voor zo'n negentig genodigden, meest collega-historici, over de belangstelling van Winkeler voor de protestantse kerkgeschiedenis. Winkeler zelf besloot het symposium met een persoonlijke beschouwing over de betekenis van het KDC voor de overdracht van een katholieke, of breder christelijke, cultuur. Beide bijdragen zijn hier opgenomen in de rubriek Mengelwerk.

Tot slot vindt de lezer in dit nummer de gebruikelijke recensies. Uit de redactie valt te melden dat de functie van secretaris-penningmeester van Wim Koole is overgegaan op Merijn Wijma. De redactie dankt Wim Koole voor zijn jarenlange werkzaamheden voor *DNK*. Merijn Wijma is Wim Koole tevens opgevolgd als archivaris van het Archief- en Documentatiecentrum van de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt te Kampen.